

PŘIPRAVOVANÉ AKCE

01. 5. St	NT plemenných beranů a kozlů na Zlobici
04. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Královéhradeckého kraje Rýzmburk
04. 5. So	NT plemenných beranů Podhůra
10. - 11. 5. Pá - So	Setkání Klubu chovatelů ovcí zwartbles
11. 5. So	Klasifikace plemenných beranů Horský statek Abertamy
11. 5. So	NT plemenných beranů šumavská ovce, Michlova Hut'
12.-15. 5. Ne - St	Národní výstava hospodářských zvířat AnimalTECH, Brno
17. 5. Pá	NT plemenných beranů Úbořsko - penzion u Jandů
17. 5. Pá	NT plemenných beranů a kozlů Pěňčín
18. 5. So	NT plemenných beranů a kozlů Košařiska, Jarmark
18. 5. So	Miyszani łowiec - Spolek Koliba
18. 5. So	Slavnosti stepí - AOPK, Správa CHKO Č. středohoří, obec Raná
18. 5. So	Poznej svého farmáře - Olešenka u Přibyslavi (MZe)
25. 5. So	Krajské shromáždění Středočeského krajského sdružení, ENT plemenných beranů vřesové ovce, NT plemenných beranů a kozlů Sedlčany, přehlídka anglonubijských koz - zaměřeno na hodnocení vemen
25. 5. So	Farmářský food festival v Jindřichově Hradci (Sparkasse a další)
26. 5. Ne	NT plemenných beranů romanovské ovce Horní Bučice, Klubová výstava
31. 5. Pá	Den dětí v Libereckých kasárnách
31. 5. Pá	Členská schůze České asociace stříhačů, Vrbětice
01. 6. So	Selský den Vrbětice
01. 6. So	NT plemenných beranů a kozlů Strakonice
09. 6. Ne	Ovenálie Východná, Slovensko
15. 6. So	Ovčácký den na Valašsku - Rožnov pod Radhoštěm
28. 6. Pá	Klasifikace plemenných beranů texel ze stáje, Hrusice

AKTUALITA

ZVÝHODNĚNÉ VSTUPNÉ NA ANIMAL TECH A NÁRODNÍ VÝSTAVU HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

Vážení chovatelé, rádi bychom Vás pozvali na naši expozici na veletrhu ANIMAL TECH a Národní výstavě hospodářských zvířat. Najdete nás v **pavilonu F** společně s chovateli prasat a koní. Níže uvedený promo kód Vám umožní nákup vstupenky na výstavu za zvýhodněnou cenu 60 Kč namísto 180 Kč (na místě). Stačí se registrovat dle návodu níže a zaplatit online.

Promo kód: **WZ19YW6F5R** (hromadný kód)

Postup registrace firemní pozvánky:

- jděte na www.stranky.schok.cz
- klikněte na banner "VSTUPENKY & REGISTRACE"
- vyberte veletrh podle pozvánky
- vyplňte zobrazený formulář a odešlete

Po registraci a platbě online Vám pořadatel veletrhu emailem zašle voucher ve formátu PDF, který si vytisknete. Vstup na veletrh lze uplatnit i v případě PDF uloženého v mobilním zařízení.

V případě problémů s registrací vstupenky, volejte na Helpdesk tel.: +420 541 152 923

Telefonní linka je v provozu vždy Po - Pá, 9.00-15.00 h.

Registrační kód lze použít opakovaně pro libovolný počet registrací.

Na Vaši návštěvu se těší Vedení Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.

PROJEKT VÚVEL - AKTUÁLNÍ INFORMACE

Vážení chovatelé, děkujeme za Váš zájem o představený projekt VÚVel. Na základě informace vedoucí projektu Mgr. Radky Dziedzinské, Ph.D., Vám sdělujeme, že kapacita výzkumného úkolu je naplněna. Děkujeme všem, kteří se aktivně zapojili, a věříme, že spolupráce v rámci projektu bude přínosná pro všechny zúčastněné.

Redakce SCHOK z.s.

OBSAH

Kontakty	2
Úvodník	
Vážení chovatelé	3
Ze života Svazu	
Členská schůze - shromáždění delegátů Svazu chovatelů ovcí a koz z.s.	4
Program činnosti SCHOK z.s. a výhled hospodaření Svazu na rok 2019	8
Zpráva o hospodaření za rok 2018	10
Zpráva o činnosti Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. v roce 2018	12
Vlci v našich stádech	14
Z domova	
Č.A.S.Ovcí Jarní kurz stříhání ovcí	21
Velikonoce na Zlobici	22
Ze světa	
Chov pana Jozefa Kučery - Hriňová	24
Veterinář nám radí	
Kaseózní lymfadenitida, co o ní víme	27
Úřední deska	
Stanovy SCHOK z.s.	30
Jednací řád útvarů	37
Zákon o šlechtění, plemenitbě a evidenci hospodářských zvířat	39
Připravované akce	
Hospodářská zvířata na výstavišti v Brně	51
Slavnosti stepí	52
Miyszani łowiec	53
Poznej svého farmáře 2019	54
Farmářský food festival v Jindřichově Hradci 25. 5. 2019	54
Společenská rubrika	
Ing. Zdeněk Hrdý	54
Inzerce	55

- ¹⁵⁾ <https://www.dutchnews.nl/news/2019/01/no-room-for-wolves-this-is-not-the-serengeti-says-national-park-director/>
<http://lto.nl/actueel/Nieuws/10897330/Wolf-in-Nederland>
- ¹⁶⁾ http://www.agris.cz/zemedelstvi/pozice-copa-cogeca-k-situaci-velkych-predatoru?id_a=200008
- ¹⁷⁾ <https://www.lcie.org/>
- ¹⁸⁾ <https://www.selmy.cz/hospodarska-zvirata/poradna-pro-chovatele/>
- ¹⁹⁾ https://www.kora.ch/malme/05_library/5_1_publications/U_and_V/van_Liere_et_al_2013_Farm_characteristics_in_Slovene_wolf_habitat_related_to_attacks_on_sheep.pdf
- ²⁰⁾ http://www.leseleveursfaceauloup.fr/wp-content/uploads/2015/01/loup_troupeau.jpg
- ²¹⁾ http://www.leseleveursfaceauloup.fr/wp-content/uploads/2015/01/loup_troupeau.jpg
- ²²⁾ <https://kurier.at/chronik/oesterreich/hunde-als-schutz-gegen-woelfe-erster-modellversuch-gescheitert/305.744.053>
- ²³⁾ <https://www.wir-sind-tierarzt.de/2017/11/woelfe-tierarzt-kammer-herdenschutz-hunde-scheinloesung>
- ²⁴⁾ <https://www.info.cz/svet/turistika-v-alpach-v-ohrozeni-sedlak-ma-platit-za-to-ze-jeho-krava-zabila-zenu-40542.html>
- ²⁵⁾ <https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1097181328-udalosti/219411000100324/obsah/683610-problemy-s-vlky-v-nemecku>
- ²⁶⁾ <https://www.wir-lieben-schafe.com/mahnfeuer>
- ²⁷⁾ https://www.liberation.fr/terre/2014/10/12/plaidoyer-pour-des-ecosystemes-non-desertes-par-les-bergers_112025
- ²⁸⁾ <https://mitmachen.cdu-sachsen.de/wolf/>
- ²⁹⁾ <https://www.wir-lieben-schafe.com/mahnfeuer>
<https://www.sbb.it/home/news-detail/index/2018/09/13/mahnfeuer-gegen-den-wol>
- ³⁰⁾ https://www.sfpz.cz/files/documents/storage/2018/01/24/1516801031_EHP_fondy_Brozura_Program_CZ02_Zivotni_prostredi.pdf
- ³¹⁾ <https://www.welt.de/politik/deutschland/article146073348/Warum-unser-Umgang-mit-Woelfen-extrem-gefaehrlich-ist.html>
- ³²⁾ <https://hradec.rozhlas.cz/je-neuveritelna-doba-vraci-se-k-nam-vlci-naucme-se-s-nimi-znovu-zit-jako-umeli-6119513>
- ³³⁾ RESPEKT 17 | 23. - 29. duben 2018
- ³⁴⁾ https://www.lemonde.fr/planete/article/2018/02/19/plan-loup-le-gouvernement-vise-une-population-de-500-canides_5259200_3244.html
- ³⁵⁾ https://ec.europa.eu/info/news/amendments-state-aid-guidelines-agriculture-sector-better-address-damages-caused-wolves-and-other-protected-animals-2018-nov-08_en
- ³⁶⁾ https://www.topagrar.com/panorama/news/das-kosten-zaeune-und-schutzhunde-10558539.html?utm_content=start
- ³⁷⁾ <http://www.leseleveursfaceauloup.fr/demande-de-clarification-rapide-loups-hybrides-france/>
- ³⁸⁾ <https://www.novinky.cz/zahranicni/evropa/453040-v-nemecku-se-zkrizil-vlk-s-labradorem-mladatum-hrozi-utraceni.html>
<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/cesti-vlci-v-ohrozeni-vedci-potvrdili-hybrid-vlka-na-rumburs/r~d8d8c078d91611e79704ac1f6b220ee8/?redirected=1515145373>
- ³⁹⁾ <https://www.rferl.org/a/wolves-kill-two-women-in-tajikistan-after-villagers-hunting-rifles-confiscated/29808983.html>
- ⁴⁰⁾ <https://www.selmy.cz/clanky/vlk-z-polska-ktery-pokousal-2-deti-a-zenu-byl-zastrelen/>
- ⁴¹⁾ <http://www.leseleveursfaceauloup.fr/wp-content/uploads/2015/03/carte-loup.jpg>
- ⁴²⁾ <https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/brusel-hrozi-svedsku-zalobou-kvuli-lovu-vlku/r~i:article:688428/?redirected=1516613460>

■ Č.A.S.OVCÍ JARNÍ KURZ STŘÍHÁNÍ OVCÍ

V první řadě bych rád poděkoval panu Petru Kosmákovi z Nového Přerova, že nám na své farmě opět umožnil uspořádat kurz střihání ovcí. Zároveň se o nás postaral i chutnou stravou a stylovým ubytováním.

Poděkování patří samozřejmě i lektorům za jejich obětavost, práci a trpělivost.

Pro velký zájem a dostatek ovcí jsme se rozhodli uspořádat jarní kurzy dva. Od pondělí 25. 3. do středečního poledne se konal první, ryze ženský kurz střihání ovcí v ČR. Jeho pět účastnic se vůbec nezaleklo velké odpovědnosti a své důležité role se zhostily na výbornou. Nastavily tak latku pro případný další ženský kurz dosti vysoko. Ale věřím, že se pro další kurz najdou jiné odvážné, jež by rády ukázaly, že i ony jsou schopny adekvátně zastoupit muže v této profesi, zejména svým citlivým přístupem.

V druhém kurzu od středečního poledne do pátku 29. 3. se vlivem náhod a omluv účastníků sešli čtyři muži a jedna žena. A i u těchto kurzistů bylo vidět velké odhodlání se této dovednosti naučit.

Do budoucna by jsem všem účastníkům rád popřál mnoho osobních úspěchů a posouvání hranic. Mějte však na paměti, že kurz Vám může dát pouze dobrý základ, ale je potřeba na sobě pracovat, a to zejména praxí. A není vůbec ke škodě, se zas někdy kurzu zúčastnit.

S pozdraven: „DO HOLA“ se s Vámi loučím

Text a foto: Bischof Vlastimil

VELIKONOCE NA ZLOBICI

Venku nevládné počasí, uvnitř teplo a voňavo, oko neví, kam se podívat dřív. O čem to mluvíme? Jde o sobotu před Květnou nedělí, kdy mnozí odvážlivci vyrazili z pohodlných domovů na jeden vyfoukaný kopec, aby nasáli něco atmosféry blížících se Velikonoc. Nebylo jich i navzdory nepříznivé meteorologické předpovědi málo, zejména z řad zdatných seniorů, ale vyrazily i rodiny s dětmi a další blíže neurčení výletníci. Zamířili na Zlobici a v Kolibě pečlivě obhlédli umělecky vyvedená vajíčka, pomlázky i košíčky z proutí, kouzla z drátu či perníku; nechyběly ani korálky a keramika. Zkrátka velikonoční tematika, jak ji máme rádi. A rádi taky leccos ochutnáme, víme, že si pochutnáme - libo jarní závitky, vepřová roláda se špená-

tem, jehněčí kolínko s velikonoční nádivkou nebo něco sladkého? Máme, račte si vybrat. Děti si ozdobily perníkové vajíčko, kluci za odborného vedení upletli pomlázku. Odpoledne zahrála kapela známé songy, vyměnili se turisté, kuchyň vyvaňuje na plně obrátky. A dílna pro děti? Pro tu jsme letos našli místo ve srubu za altánem. Vedou k ní šipky s nápisem: JERUZALÉM. Proč? Nakoukněme dovnitř.

V příjemném prostoru mimo běžný ruch tu je skutečně (pravda, s notnou dávkou fantazie) jakési ohrazené město. Malí poutníci, občas i jejich starší doprovod, vstupují papíro-

vou branou do onoho města a roku 33 našeho letopočtu. Malý ptačí průvodce je volá k bráně, kde se cosi děje. Je tu spousta lidí, někdo přijíždí, prý král - ale jaký král, vždyť je bosý a jede na oslu!... A přece je to první místo z velikonočního kalendáře, který si zde děti vyrobí. Ještě papírovou ratolest a ptáček švi-toří cosi o domu se slavnostní večeří. Ochotné ruce pomáhají připravit „maltu“ či jablečný charoset a všichni jsou zváni ke stolu. Okusí nekvašený chléb i zelené byliny, kdosi z přihlíže-jících se ptá, jestli to je jako ta večeře jako na slavném obraze... A pak už události nabírají rychlý spád. Děti skládají obrázky s velkou samotou v Getsemane, kohoutem a Petrovými slzami i Pilátem umývajícím si ruce, z dálky zní „ukřížuj!“. Mnohá jména hned zapomenou, a přece objevují, že i toto jsou Velikonoce.

Velký pátek - cesta za hradby, tmavé místo, tři kříže. Bezna-děj. Konec. Ještěže nás velikonoční kalendář svým podivuhod-ným časem nese dál, přes sobotu až k nedělnímu ránu. Tady je světlo, prázdný hrob i bílý posel s dobrou zprávou: „Není zde, byl vzkříšen.“ Všichni si oddechnou, dokončí papírový kalendář, stočí březovou větvičku do věnečku (či snad koruny?) a odchá-zejí zpět do 21. století. Možná už tuší, proč vlastně slavíme Veli-konoce - tak se tato dílna totiž letos jmenovala.

Co dodat? Máme radost, že nás na Zlobici mnozí našli, a těšíme se na setkání (a to dřív než až o příštích Velikonocích ☺)

Iva Oukropcová

jako symbol ochrany domu před zlem. Prvky „pohanského“ charakteru sloužící k ochraně obydlí a zde žijících bytostí zde vidím na každém kroku, i když kraj je zde ryze křesťanský. Novinkou v tomto ohledu je pro mě ochranná funkce zvonků, které se dávají dojkám a mají svým zvoněním dle pověry ochránit mléčnou produkci.

Když se ptám Jozefa, co jej vedlo k rozhodnutí nasměrovat chov ovcí k původní valašce, bez váhání odpoví: „Vnímám dědictvo predkov, ktore skoro vyhynulo, a také se mi páči to, že každá je inakšia“. A jaké jsou plány do budoucna? Pan Jozef plánuje založit s přáteli občanské sdružení nesoucí název Krnofel' (což znamená asi metrové poleno), které by zacho-

vávalo kulturní ráz krajiny, folklórní činnost, místní gastronomii, původní tradice a pokoušelo se seznámit s tím vším přírodně návštěvníky kraje. Moc si přeje opravit chátrající dřevěné stavby v krajině, v níž hospodaří, plánuje také zrekonstruovat původní kolibu, kde by se mléko zpracovávalo tradičními postupy. Počet ovcí nechce navyšovat, 40 kusů je tak akorát, aby vše zvládl sám. Věřící, že jednou najde k sobě ženu, která by mu pomáhala jeho vize naplňovat a pomůže mu nést běžné starosti i radosti všedního dne. Děkuji panu Jozefovi za krásné setkání a čas, který mi věnoval, a přeji mu, aby se mu všechna přání a sny splnily.

Text a foto: Gabriela Žitníková

KASEÓZNÍ LYMFADENITIDA, CO O NÍ VÍME

MVDr. Soňa Šlosárková, Ph.D., MVDr. Petr Fleischer, Ph.D. (Výzkumný ústav veterinárního lékařství, v. v. i. Brno)

Charakteristika nemoci

Nakažlivý abscedující zánět povrchových mizních uzlin neboli superficiální abscedující lymfadenitida malých přežvýkavců, nazývaná většinou jako kaseózní lymfadenitida (caseous lymphadenitis, CLA), nebo také pseudotuberkulóza, je způsobována nejčastěji infekcí *Corynebacterium pseudotuberculosis* (Fontaine a Baird, 2008; Windsor, 2011). U postižených zvířat jsou patrné velké „boule“ – velké abscesy v podkoží, typicky lokalizované zejména v povrchových mizních uzlinách (obrázek 1 a 2), především na hlavě – v příušních, retrofaryngeálních a podčelistních mizních uzlinách, mohou se však lokalizovat kdekoli v podkoží, ale také ve vnitřních orgánech (obrázek 3 a 4), zejména plicích (Fontaine a Baird, 2008). *C. pseudotuberculosis* takto napadá kromě ovcí a koz také skot, prasata, koně, velbloudy, buvoly i lamy (Selim, 2001; Tejedor et al., 2004; Nogradi et al., 2012; Sood et al., 2012; Sprake, 2012; Oliveira et al., 2014).

Výskyt abscedujícího onemocnění způsobeného *C. pseudotuberculosis* je, i když méně často, popisován i u lidí (Romero-Perez et al., 2004; Join-Lammbert et al., 2006). Jedná se tedy o nákazu se zoonotickým potenciálem, kdy k infekci lidí dochází nejčastěji přes poraněnou kůži. Může k ní ale dojít i po požití nepasterizovaného mléka.

Nakažlivé podkožní abscesy mohou být méně často způsobeny i jinými pyogenními mikroorganismy, zejména stafylokoky, konkrétně *S. aureus ssp. aureus* a *S. aureus ssp. anaerobius*, potom jde o onemocnění označované jako tzv. Morelova choroba a její výskyt v podobě vážného problému celého velkého stáda ovcí (a koz) byl zaznamenán i v ČR (Šlosárková et al., 2019).

POZOR! Zdaleka ne všechny podkožní abscesy u ovcí a koz jsou způsobeny uvedenými původci, tj. původci, kteří jsou odpovědní za nakažlivý charakter onemocnění. Naopak většina abscesů (zejména pokud je naleznete ojediněle, nebo mimo typická místa) je způsobena přímým poraněním kůže a infikovaním místa poranění bez potenciálu šíření ve stádu.

Výskyt v chovatelských zemích

Kaseózní lymfadenitida je rozšířená celosvětově, nejvíce v Austrálii, USA a Kanadě. Studie prevalence podle nálezů z jatek uváděla výskyt v Austrálii kolem 20 % (Paton et al., 2003) v USA 42,5 % (Stops, 1984) a v Kanadě 21-36 % (Arsenault, 2003). V Evropě je nejvíce rozšířeno v Anglii. Ve výše zmíněných státech (Windsor 2014) a ze sousedních zemí v Horním Rakousku (Sodoma et al., 2014), byly již v minulých dekádách spuštěny národní/zemské programy monitoringu a tlumení CLA. O tuzemských zkušenostech s CLA především u jednotlivých zvířat nebo ve stádu, či obecněji, referovali čeští veterinární lékaři v nedávné době (Axmann, 2014; Fleischer a kol., 2014; Kazatelová a kol., 2016). Směrodatná data o výskytu CLA v České republice prozatím ale neexistují. Na základě přímých kontaktů s chovateli jako aktivní členka zdravotní komise Svazu chovatelů ovcí a koz (SCHOK) však mohou říci, že její výskyt s velkou pravděpodobností v ČR stoupá a bývá bohužel zjišťována i v chovech plemenných zvířat, odkud se může snadno nákupem zvířat rozšířit do dalších chovů. Onemocnění s sebou přináší i nemalé ekonomické ztráty spojené s brakováním postižených zvířat, s náklady spojenými s dlouhodobou léčbou postižených kusů, nižší užitkovostí stáda, snížením plodnosti, zvýšením počtu somatických buněk v mléce a se ztrátami způsobenými případnou konfiskací jatečného trupu. Šíří se v chovu plíživě, v řádu měsíců až let.

Co víme o původci

Corynebacterium pseudotuberculosis je ve vnějším prostředí vysoce odolná Gram pozitivní bakterie, která je schopná zůstat infekční i déle než 2 roky. Šíří se do prostředí z hnisu abscesů nemocných zvířat. Zdrojem infekce jsou pro zvířata kontaminované pastviny a keře, voda, krmivo, chovné zařízení, vybavení na stříhání ovcí apod. Do organismu proniká zejména porušenou kůží, pozřením, ale i vdechnutím původce do dýchacích cest. Infekce je potencionálně celoživotní (Williamson 2001; Fontaine a Baird, 2008). Během prvních dnů po infekci je původce rozšiřován pomocí krve a mízy, dochází k jeho množení, je zanášen do mizních uzlin, ale i vnitřních orgánů (zejména plic, jater a ledvin) a zde se množí. Mikroabscesy jsou v mizních uzlinách přítomny již za 24 hodin po infekci. Tvorba viditelných abscesů je potom záležitostí 2-6 měsíců.

Povrchové abscesy nemají zásadní dopad pro život zvířete, jsou však klíčové pro šíření infekce při prasknutí do vnějšího prostředí. Vnitřní abscesy jsou naopak pro život zvířete často velmi závažné, omezují funkce postižených orgánů, zejména pokud jde o lokalizaci v plicích nebo játrech, bohužel však vzhledem k nemožnosti klinického odhalení zůstávají častěji neodhalené a tudíž neřešené. I když je *C. pseudotuberculosis* v laboratorních běžně citlivé k řadě i základních antibiotik (ATB), např. k penicilinovým ATB, tetracyklinům a makrolidům, léčba bývá neúspěšná, což je dáno špatným průnikem ATB do opouzdřených abscesů a tím, že se jedná o vnitrobuněčného původce.

Diagnostika

Diagnostika CLA ve stádu je snazší, pokud jsou u více zvířat přítomny (viditelné) typické příznaky, tj. podkožní abscesy, a to zejména pokud se vyskytují na typických místech a pokud se počet postižených zvířat v chovu postupně zvyšuje. Nicméně vzhledem k tomu, že abscesy mohou být způsobeny i řadou jiných pyogenních organismů, kterými jsou např. *Trueperella pyogenes* (dříve *Corynebacterium pak Arcanobacterium pyogenes*), *Staphylococcus aureus*, *Pasteurella multocida*, musí být diagnóza definitivně potvrzena bakteriologickou kultivací původce z obsahu abscesu, např. ve státních vyšetřovacích ústavech (SVÚ). Kultivace je přitom relativně jednoduchá a rozpoznání původce je snadné. Zvířata s abscesy jen ve vnitřních orgánech a také infikovaná zvířata bez příznaků představují větší diagnostickou výzvu. Určitým pomocníkem v jejich odhalení může být sonografické (případně rentgenologické) vyšetření na přítomnost abscesů. Nespecifické příznaky onemocnění jako je zhoršený výživný stav a celkově zhoršený zdravotní stav vyžadují diferenciativně diagnosticky vyloučení řady jiných nemocí (např. helmintózy trávicího a dýchacího traktu, ale třeba i jen špatný chrup, paratuberkulóza). Aktuálně jedinou možností diagnostiky všech forem kaseózní lymfadenitidy je průkaz specifických protilátek v krvi, resp. v krevním séru. Jednotlivé serologické metody však neposkytují zcela jednoznačné výsledky (Dercksen a kol. 2000). V ČR je od roku 2015 dostupné komerční vyšetření ELITEST CLA od Hyphen BioMed (ve SVÚ). Nicméně výsledky serologického vyšetření je potřeba interpretovat obezřetně v souvislosti s dalšími informacemi (tj. s výsledky klinického vyšetření zvířat, se znalostí zdravotní historie stáda apod.). Mělo by být doplněno bakteriologickým vyšetřením lézí, odebraných z postižených zvířat.

Léčba a tlumení

Léčba by měla být prováděna s vědomím, že kaseózní lymfadenitida je považována za nevléčitelné onemocnění. U geneticky cenných zvířat s viditelnými abscesy je někdy voleno chirurgické odstranění abscedujícího útvaru. Tím ovšem není zaručeno, že u daného zvířete již nejsou přítomna v organismu další hnisavá ložiska s *C. pseudotuberculosis*, resp. že další ložiska někde nevznikají.

V praxi se lze setkat často s incizí abscesu, následným vyprázdněním jeho obsahu a antiseptickým ošetřením, resp. výplachem (Kozatelová a kol., 2016). V těchto případech je potřeba pracovat přísně asepticky, v rukavicích, neškodně zlikvidovat veškerý evakuovaný obsah, dezinfikovat celou ránu

např. jodovou tinkturou a opakovaně provádět dezinfekční výplachy rány do jejího úplného zhojení. Po dobu léčby zvířete izolovat, protože může být zdrojem infekce, a také místo provedení takového zákroku řádně sanovat.

Vzhledem k tomu, že se jedná o bakteriální onemocnění, teoreticky se nabízí léčba kaseózní lymfadenitidy pomocí antibiotik. I když, jak již bylo výše zmíněno, je in vitro *C. pseudotuberculosis* citlivé vůči řadě antibiotik, in vivo, tj. v organismu zvířete či člověka je jejich účinnost vzhledem k obtížnému pronikání do abscesů podstatně nižší. V poslední době byly publikovány studie o použití tulatromycinu jako efektivního antimikrobiálního přípravku, který díky své schopnosti se rozpouštět v tukách může efektivněji pronikat do opouzdřených lézí a působit na původce onemocnění. Léčbu antibiotiky je však potřeba považovat za pouze doplňkové, nikoliv klíčové opatření.

Vzhledem k povaze původce onemocnění, chronicitě onemocnění a potížím s úplným odstraněním původce z organismu jednotlivých zvířat je nejpraktičtější postupem při tlumení této nemoci vyřazování seropozitivních zvířat z chovu, zejména zvířat s klinickou formou onemocnění. Současně jsou tlumení CLA a také ochrana chovu před jejím zavlečením do něj založeny na dodržování přísných opatření biologické bezpečnosti, která vedou k omezení/prevenici vzniku nových případů. Jednou z cest tlumení nakažlivých abscedujících zánětů mízních uzlin ve stádu, která je využívána v zahraničí a ojediněle i v ČR, je vakcinace komerčními nebo autogenními vakcínami (Šlosárková et al., 2019). Je však důležité zdůraznit, že účinnost těchto vakcín není 100%, a že očkování nevléčí již infikovaná zvířata. V ČR však není žádná z komerčních vakcín vyráběných v zahraničí registrována. Vakcinace znamená také zásadní problém v další diagnostice, protože vznik postvakcinačních protilátek znemožní odhalení přirozeně infikovaných zvířat.

Situace v ČR

Kaseózní lymfadenitida může znamenat v ČR závažný ekonomický a chovatelský problém, a to jak vzhledem k podceňování výskytu daného onemocnění v chovech produkčních, tak vzhledem k jejímu stoupajícímu výskytu i v chovech produkujících plemenná zvířata, kam jsou často importovány kusy ze zemí s vyšším výskytem CLA. Importované, resp. obecně nakoupené kusy by měly být drženy v karanténě, důkladně vyšetřeny na přítomnost abscesů, či jizev v okolí predilekčních uzlin, a vyšetřeny opakovaně na přítomnost protilátek. Lze předpokládat, že se CLA v chovech ovcí a koz v ČR šíří i pomocí asymptomatických nosičů a že problém plíživě narůstá.

K šíření mezi stády přispívá i nízká úroveň hygienických požadavků na stříhače vlny, kteří působí jako mechanický vektor. Se zvyšujícím se promořením stád potom stoupá i riziko přenosu infekce na člověka, zejména chovatele, zpracovatele, ale i celou lidskou populaci, zejména s rozšiřujícím se zaváděním agroturistiky či s diverzifikací činností zemědělských subjektů (prodej masa, výrobků, sena apod.).

Ve Výzkumném ústavu veterinárního lékařství, v. v. i. je od letošního roku řešen výzkumný projekt NAZV-QK 1910082 Bakteriální, parazitární a virové infekce v chovech malých přežvýkavců, v rámci Národní agentury zemědělského výzkumu, který

má za cíl zejména propracovat a rozšířit metody diagnostiky mj. i této nemoci v chovech malých přežvýkavců, zvýšit mezi chovateli povědomí o v projektu sledovaných nemocech či infekcích. U chovatelů, kteří se dobrovolně zapojili do řešení projektu, provést screening výskytu dané nemoci/infekce a v případě zájmu o řešení zdravotního problému jim předat aktuální znalosti o patogenezi dané nemoci, konzultovat s nimi

aktuální situaci a spolupracovat na možném postupu tlumení výskytu infekce ve stádu.

Příspěvek vznikl za podpory Ministerstva zemědělství, v rámci řešení projektu NAZV-QK 1910082 a institucionální podpory MZE-R00518.

Literatura je k dispozici u autorů.

Obrázek 1 CLA, příušní mízní uzlina
(převzato <https://www.msdivetmanual.com/>, 11. 4. 2019)

Obrázek 2 CLA, předkolenní mízní uzlina
(převzato <https://www.msdivetmanual.com/>, 11. 4. 2019)

Obrázek 3 CLA, vnitřní forma, abscesy na játrech ovce
(převzato <https://www.msdivetmanual.com/>, 11. 4. 2019)

Obrázek 4 CLA, vnitřní forma, abscesy v mezenterálních mízních uzlinách ovce (převzato <https://www.msdivetmanual.com/>, 11. 4. 2019)

vádění odborných zkoušek, včetně požadavků na složení zkušební komise a způsobu jejího jmenování, a vzor osvědčení o absolvování příslušného odborného kurzu.

§ 31

Řeší ceny za odborné úkony

§ 32

Ohlašovací povinnost

Uznaná chovatelská sdružení, chovatelské podniky prasat, oprávněné osoby, určená osoba a pověřená osoba jsou povinny nejpozději do 1 měsíce ohlásit ministerstvu veškeré změny skutečností uvedených v rozhodnutí o udělení souhlasu, o uznání chovatelského sdružení, o uznání osoby uvedené v § 6 odst. 1 jako chovatelského podniku prasat, v rozhodnutí o určení a v pověření osoby shromažďováním a zpracováváním údajů v informačním systému ústřední evidence anebo změny ve výkonu činnosti.

§ 33

Zmocňovací ustanovení

Ministerstvo vydá vyhlášky k provedení § 7 odst. 9, § 9 odst. 2, § 10 odst. 3, § 11 odst. 5, § 12 odst. 8, § 14a odst. 5, § 14e odst. 6, § 14f odst. 6, § 14g odst. 6, § 15 odst. 5, § 16 odst. 2, § 17 odst. 5, § 18 odst. 3, § 19 odst. 3, § 21 odst. 10, § 22 odst. 12, § 23 odst. 5, § 23a odst. 4, § 23b odst. 8, § 23c odst. 4, § 24 odst. 12 a § 30 odst. 11.

HLAVA X

Přechodná a závěrečná ustanovení

§ 34

Přechodná ustanovení

1. Správní řízení, která byla zahájena podle zákona č. 154/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, a nebyla přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona pravomocně skončena, se dokončí podle zákona č. 154/2000 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Povinnost ověřovat původ u beranů, kozlů a hřebců zařazených do inseminace podle § 12 odst. 3 písm. f) zákona č. 154/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se nevztahuje na berany, kozly a hřebce zařazené do inseminace narozené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

3. Sperma plemenných zvířat podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 154/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, vyprodukované do 31. října 2018 může být uváděno do oběhu, pokud je provázeno potvrzením o původu vydaným podle dosavadních právních předpisů.

4. Embrya a vaječné buňky plemenných zvířat podle § 2 odst. 1 písm. a) bodu 1 zákona č. 154/2000 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, získané do 31. října 2018 mohou být uváděny do oběhu, pokud jsou provázeny potvrzením o původu vydaným podle dosavadních právních předpisů.

HOSPODÁŘSKÁ ZVÍŘATA NA VÝSTAVIŠTI V BRNĚ

V polovině května proběhnou na brněnském výstavišti Mezinárodní veletrh pro živočišnou výrobu ANIMAL TECH, Národní výstava hospodářských zvířat a Národní výstava myslivosti. Zmíněné akce začnou v neděli 12. května a potrvají do středy.

Chovatelské technologie, krmiva, genetika

Stejně jako v předloňském premiérovém ročníku se vystavovatelé veletrhu ANIMAL TECH prezentují v pavilonu P a na okolních volných plochách. Vystavený sortiment pokrývá téměř celou oblast živočišné výroby, na expozicích najdou návštěvníci technologie pro chov, krmiva, dietetiku, stájové technologie, manipulační techniku i zemědělskou techniku. Vystavuje téměř 200 firem, ANIMAL TECH, Národní výstava hospodářských zvířat a Národní výstava myslivosti zabraly tři z nejmodernějších hal brněnského výstaviště (P, F, G1). Zhruba 900 hospodářských zvířat bude vystaveno na 18 tisících čtverečních metrech, největší zastoupení má masný skot. Návštěvníci uvidí samozřejmě také dojený skot, prasata, ovce, kozy, koně a včely.

Doprovodný program

V neděli proběhne na výstavišti Sněm Agrární komory ČR. Po celé čtyři dny budou probíhat šampionáty a soutěžní přehlídky skotu. Kompletní seznam těchto akcí je uveden na webu veletrhu, hodnocení se účastní také zahraniční bonitéři a rozhodčí. Většina šampionátů proběhne v pracovní dny. Část doprovodného programu propagující zemědělství a tuzemské potraviny je věnována i mládeži a široké veřejnosti. Sto let agronomické

fakulty si na veletrhu připomene Mendelova univerzita v Brně. Součástí doprovodného programu je Středoevropský veterinární kongres.

Koně a včely

Část pavilonu F bude patřit koním. Více než 150 koní téměř dvaceti plemen se představí v nejrůznějších ukázkách, které budou probíhat po celý den. Nejmenší bude minihorse, největší shire horse, z předvedených disciplín jmenujme alespoň drezuru, working equitation, extreme trail, koňské pólo či westernové ježdění. Těšit se můžeme také na ukázky spřežení, kde bude speciálním hostem Národní hřebčín Kladruby nad Labem. Včelařská výstava je umístěna v pavilonu G1. Je určena především chovatelům včel, vystavovat a prodávat se budou především potřeby pro včelaře. Tradičně si však bude možné koupit také výrobky z včelích produktů, v neděli proběhnou včelařské přednášky.

Myslivost se tentokrát představí ve formátu, který je zaměřen na edukaci a osvětu. Základem této koncepce je vyvážení mezi komerční a vzdělávací částí výstavy, kromě prodejních expozic potřeb pro myslivost a pobyt v přírodě si návštěvníci budou moci prohlédnout několik doprovodných výstav a podívat se na program na pódiu, který je dopoledne zaměřen na odborníky a odpoledne na veřejnost.

Výstaviště je otevřeno denně od 9 do 18 hodin, ve středu do 17 hodin. Nejvýhodnější vstupenky pro jednotlivce jsou ke koupi na webu veletrhu ANIMAL TECH, levnější vstupné budou mít také organizované skupiny - zájezdy. Více informací na www.animaltech.cz.

Zdroj: BVV

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Správa CHKO České středohoří a obec Raná Vás srdečně zvou na

SLAVNOSTI STEPÍ

CELÝ DEN BUDE AKCÍ
PROVÁZET MODERÁTOR

18.5.2019

RANÁ U LOUN

PŘÍRODOVĚDNÝ

Představení dobrovolné stráže přírody, ukázky odchtu ptáků, povídání o lese a jeho obyvatelích, pozorování systů, vyprávění o našich plazech a obojživelnících, zajímavosti o národním parku České Švýcarsko, zpracování ovčí vlny a možnost práce s ní, pozorování

Exkurze

Během dne budou tři cca 1,5 hodí nové exkurze v okolí i vrchu Raná za účasti botanika a zoologa.

Hudba

Dopoledne vystoupí dechová kapel a Šumařnická, odpoledne pak country skupina na Klášterce.

Další aktivity pro děti i dospělé:

- prezentace loutkových modelářů,
- výstava ovčích plámen,
- stříhání ovčí,
- ukázky ovládnutí stáda pomocí ovčáckých psů,
- dětské atrakce
- stánky s řemeslníky (dráteník, kovář, celotkář,...)
- výstava drobného zvířectva.

Vstup a přírodovědné aktivity
ZDARMA

AKCI POŘÁDAJÍ:

www.obec-rana.com | www.nature.cz

PARTNEŘI:

Tato akce byla podpořena z Fondu Ústeckého kraje.

**Spółka Koliba wroz z Ogniskym Goroli Śląskich
w Koszarziskach was wszeckich pozywo
na
MIYSZANI ŁOWIEC
na Kamynitym w sobotym 18. 5. 2019 od 10.00 godz.**

„Gdo mo łowce, tyn mo co chce”

*Ledwo sie na Kamynitym zapasóm piyrski łowieczki,
rozegrajóm sie trómbity, rozśpiwajóm sie zwóneckzi.
Tóż Was gazdowie, lowczorze łod Łostrawy po Bukowiec,
i w tym roku, na Kamynity, zwiymy na miyszani łowiec.*

Serdecznie zaproszómy !!!

Program:

10:00 zahájeni

10:30 ukázka archaických obyčejů spojených se salašnictvím

11:30 hudební pozdravy přátel

15:00 Bacowie i wałasi - přednáši Jozef Michalek a Tomáš Voříšek

*Tento projekt vznikl za podpory
Nadačního fondu Hyundai a Nadace Open Society Fund Praha,
Svazu chovatelů ovcí a koz z.s. a obce Dolní Lomná*

www.koliba-os.cz

POZNEJ SVÉHO FARMÁŘE 2019

Do projektu Ministerstva zemědělství Poznej svého farmáře bylo vybráno celkem 10 malých rodinných farem z jednotlivých krajů České republiky, na kterých proběhnou zábavně poznávací akce. Akce se budou konat od května do září 2019.

Cílem projektu je pomoci s propagací malým rodinným farmám, aby se zlepšila jejich ekonomika a soběstačnost.

Snažíme se představit regionální farmáře a ukázat nejrůznější farmářské techniky. I letos se lidé mohou těšit na farmářský trh, hry pro děti, hudební doprovod, ochutnávky farmářských produktů a mnoho dalšího.

Dne 18. 5. 2019 proběhne akce na Vysočině na farmě Olešenka od 10 do 15 hodin.

Srdečně zvou pořadatelé.

FARMÁŘSKÝ FOOD FESTIVAL V JINDŘICHOVĚ HRADCI 25. 5. 2019

Dne 25. května proběhne v Jindřichově Hradci velký food festival spojený s bohatým kulturním programem a předpokládanou účastí několika tisíc návštěvníků. Hlavním pořadatelem této velké prodejní a propagační akce je Waldviertler Sparkasse Bank AG, která se tak chystá oslavit své 25. výročí působení v České republice. Festival proběhne na náměstí Míru, Masarykově náměstí a v přilehlém parku. Dalšími partnery jsou ASZ ČR, město Jindřichův Hradec a město Zwettl.

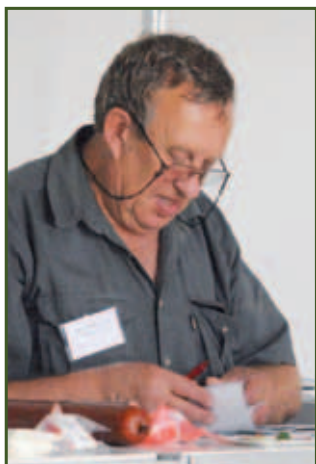
Cítujeme z programu: „Hlavní myšlenkou farmářského food festivalu je naservírování toho nejlepšího z celé České republiky v jeden den na jednom místě, a to právě v Jindřichově Hradci. Chceme propojit naše klienty z oblasti zemědělství s majiteli restaurací a kuchaři a společně vzdát hold tradičnímu zemědělství, poctivě připravené pokrmy a požítku z výborného jídla. Součástí festivalu bude tematický doprovodný program pro rodiny s dětmi.“

Také naše krajské jihočeské sdružení SCHOK z.s. bude reprezentovat náš Svaz na svém stánku. Svou prezentaci postaví na chovatelích ovcí a koz a jejich produktech z regionu. Bude zde široká nabídka ovčích a kozích výrobků z mléka, dále pak skopové klobásy a grilované jehně.

Jste srdečně zváni!

ING. ZDENĚK HRDÝ

V květnu letošního roku se dožívá významného životního jubilea - 75 let Ing. Zdeněk Hrdý z Frymburku v jižních Čechách. Zdeněk je dlouholetým chovatelem ovcí a koz, držitelem licencovaných beranů a kozlů. Hlavně je také významným funkcionářem ve Svazu chovatelů ovcí a koz. Tři funkční období vykonával funkci předsedy Revizní komise Svazu, od začátku založení krajských sdružení působil také jako člen krajské rady Jihočeského kraje, v jihočeském regionu zajišťuje a vyřizuje chovatelům administraci dotací na plemenné berany a kozy. Od založení společnosti Oveko a.s. působí jako obchodní zástupce společnosti. Tuto funkci vykonává do dnešních dnů. Díky jeho obětavosti a kontaktům se daří vyvážet naše jehňata a kůzlata do zahraničí.

Zdeňku, do dalších let Ti přeji za sebe a za všechny kolegy ze SCHOK z.s. a společnosti Oveko a.s. pevné zdraví, hodně štěstí a spokojenosti jak v osobním, tak i v ještě pracovním životě.

Ing. Richard Konrád